

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporuna göre;

Madencilik faaliyetlerinin denetiminde uygulanan denetimin etkinleştirilmesi başlıklı bulgusunda; 2025 yılında toplam 9.297 ruhsat sahasında denetimin gerçekleştirildiği, söz konusu denetimlerin 271 teknik personel ve 139 “mali uzman yerine” Ankara'dan yapılan geçici görevlendirmeler ile gerçekleştirildiği, yapılan denetimler için ayrıca bir denetim personeli çalıştırılmadığı, kurumun diğer işlerinde çalışmakta olan personel görevlendirmeleri ile denetim faaliyetinde bulunulduğu, yani denetim için görevlendirilen personelin denetim görevi dışında görevleri de bulunduğunu tespiti yapılmıştır.

Bu denetimlerin çoğunlukla gidiş ve dönüş yol dahil, 3-7 gün arasında olduğu ve ortalama 4,5 ruhsat denetlendiği görülmüştür. Madencilik faaliyetlerinin tehlikeleri, riskleri, çeşitliliği, iş yoğunluğu, karmaşıklığı, dinamikliği dikkate alındığında, görevlendirme sürelerinin yeterli olmayacağı, mevcut denetim süreleri ile etkin bir denetim yürütülmesinin mümkün olmayacağı değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan, MAPEG'de mali denetimde uzmanlaşmış personel bulunmadığı, kurumda diğer işlerde çalışan memurlardan mali uzman yerine görevlendirme yapılmak suretiyle mali denetimler yürütüldüğü görülmektedir. Nitekim MAPEG tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda uygulanan idari para cezalarına ilişkin çok sayıda dava ile MAPEG'in karşı karşıya kaldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca söz konusu Sayıştay Denetim Raporunda; Daimî Nezaretçilerin hukuki statüsünün güçlendirilmesi başlıklı bulgusunda; 3213 sayılı Maden Kanunu'nun maden işletmelerinin denetim ve kontrolünde çok önemli görevler yüklediği “daimî nezaretçinin” görevine son verme yetkisinin madencilik faaliyetini yürüten işverene ait olmasının, daimî nezaretçinin etkinliğini olumsuz yönde etkileme riskini ortaya çıkarabileceği tespiti yapılmıştır.

11.12.2022 tarih ve 32040 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliğinin “Daimî nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları” başlıklı 126'ncı maddesinde “...(b) Ruhsat alanı içerisinde maden işletme faaliyetlerini işletme projesine uygun olarak planlar, koordine eder ve yürütülmesini sağlar. İşletme projesine aykırı olan tehlikeli bir durumun varlığı söz konusu

*olduğu zaman, gerekli önlemlerin alınmasını önerir ve önlem alınmasına nezaret eder. c) Daimî nezaretçi işletme güvenliği ile ilgili alınan tedbirlerin uygunluğunu denetler. ç) Daimî nezaretçi, görev aldığı ocak/ocaklardaki işletme güvenliğini tehlikeye atan hususlarla ilgili tespit, öneri ve önlemleri belirler. Aynı zamanda bu hususları, içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş daimî nezaretçi defterine rapor ederek ruhsat sahibine bildirir. Ruhsat sahibi işletme güvenliği açısından tehlikeli durumları gidermeye yönelik faaliyetler dışındaki maden işletme faaliyetlerini derhal durdurur... 3) Maden işletme faaliyetlerinde işletme güvenliği açısından tehlikeli olabilecek durumlara ilişkin tespit ve önerilerini aynı gün bildirmek...” gibi hükümlerin yer aldığı, yukarıda yer alan Kanun ve Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Daimî Nezaretçinin önemli yetki ve sorumluluklar içeren denetim ve kontrol görevleri olduğu görülmektedir.

Maden Yönetmeliği'nin “Daimî nezaretçinin görevinin sona ermesi” başlıklı 128'inci maddesinde ise; “Daimî nezaret görevi; işverenin maden mühendisi ile yaptığı sözleşmeyi feshetmesi, ruhsat sahibi veya rödövensçinin daimî nezaretçiyi azletmesi, ruhsat iptali, terki, devri, intikali durumlarında ve daimî nezaretçinin istifası veya ölümü halinde sona erer...” denilmektedir. Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde Daimî Nezaretçiye yüklenen sorumluluğun önemi ile Daimî Nezaretçinin görevine son verilme usulü arasında tezat bir uyumsuzluk olduğu anlaşılmaktadır.

Daimî Nezaretçi madencilik faaliyetlerindeki en önemli denetim ve kontrol mekanizmasıdır. Daimî Nezaretçi maden işletmesinde esas olarak işveren faaliyetlerini denetlemekte, işletmede mevzuata aykırı bir durum gerçekleştiğinde MAPEG'e bildirmekle yükümlü olan görevlidir.

Dolayısıyla, denetim görevini ifa eden görevlinin (Daimî Nezaretçinin), denetlediği kişi tarafından, her an görevden alınabilecek durumda olması denetim görevinin doğasına uygun düşmemektedir.

Daimî Nezaretçinin maden kazalarının önlenmesi konusundaki görevlerini güvenle yerine getirebilmesi için hukuki statüsünün güçlendirilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin yeniden düzenlenerek ruhsat sahibi işverene bağlı olmayan kamu görevlisi statüsü kazandırılmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de açılan binlerce maden sahasında ve neredeyse her gün yaşanan maden kazalarının önlenmesi için madencilik faaliyetlerinin denetiminde; mevcut insan kaynağının yetersizliği nedeniyle, uygulanmakta olan denetim yöntemi ve denetim süreleri ile denetim faaliyetlerinin etkin olarak yerine getirilmesi için Bakanlık olarak gerekli önlemler alınacak mıdır?
- 2- Daimî Nezaretçinin maden kazalarının önlenmesi konusundaki görevlerini güvenle yerine getirebilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin yeniden düzenlenerek ruhsat sahibi işverene bağlı olmayan kamu görevlisi statüsü kazanması için hukuki düzenleme yapılacak mıdır?